

Grantová agentura České republiky
prof. PhDr. Petr Matějů, Ph.D.
předseda

Vážená paní
Mgr. Marcela Linková
Národní kontaktní centrum – ženy a věda
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Jilská 1
110 00 Praha 1

V Praze dne 29. března 2010
Č.j.: 836/10/gr/Ma

Vážená paní magistro,

děkuji Vám za Váš dopis ze dne 1. března t.r. č.j. 64/NKC/2010 ve věci otázky rodičovství z hlediska řešitelství projektů GA ČR.

Dovolte mi hned na úvod předeslat, že bych v žádném případě nemohl a nechtěl dopustit, aby Grantová agentura ČR („GAČR“) kohokoliv nezákonně diskriminovala či jakkoliv jinak porušovala právní řád České republiky, a proto jsem Vaše pochybnosti neprodleně předal k posouzení advokátní kanceláři, aby posoudila oprávněnost Vaší žádosti a doporučila postup, kterým GAČR dostojí závazkům vyplývajícím z jejího poslání v oblasti vědy a výzkumu při současném plném respektování právních předpisů této země.

Z právního posouzení, které jsem obdržel, vyplývá, že GAČR se tím, že neumožňuje přerušení grantového projektu z žádného důvodu, nedopouští přímé diskriminace. V určitých případech však nelze vyloučit, že paušální nemožnost přerušit grantový projekt z důvodu těhotenství/mateřství může za specifických okolností vést k tzv. diskriminaci nepřímé ve smyslu § 3 odst. 1 Antidiskriminačního zákona (zák. č. 198/2009 Sb.). Aby praxe, která může potenciálně nést prvky nepřímé diskriminace, byla dovolena, musí být motivována legitimním důvodem a dosahována přiměřenými a nezbytnými prostředky (srov. § 3 odst. 1 Antidiskriminačního zákona). Zde se domnívám, že je možné identifikovat legitimní cíl, pro který se přerušení grantu neumožňuje. Věda a výzkum jsou vysoce kompetitivní činnosti a je zájem na tom, aby přinášely nové poznatky v takovém časovém horizontu, kdy se skutečně stále ještě bude jednat o poznatky nové, objevné a pro společnost (alespoň potenciálně) opravdu přínosné. Pokud by bylo možné prodlužovat dobu zpracování grantu o delší časová období, mohlo by docházet k tomu, že poznatky a výsledky zamýšlené při přidělení grantu mohou být mnohem méně aktuální, nové a přínosné, pokud budou „objeveny“ či dosaženy např. o několik let později, než bylo původně zamýšleno. Zároveň s tím souvisí i cíl efektivního nakládání s finančními prostředky, který je potenciálně ohrožen tím, že prostředky dostane projekt, jehož dokončení bude v důsledku přerušení odsunuto, přičemž by místo toho tyto prostředky mohly být investovány do projektu, jehož výsledky by byly dosaženy v původně avizovaném časovém rámci. Existují tedy legitimní cíle, které odůvodňují zájem GAČR na

tom, aby grantové projekty nebyly pokud možno přerušovány a byly dokončeny v předem stanoveném časovém rámci.

Obecná nemožnost přerušit grantový projekt však může být za specifických okolností nepřiměřeným a nikoliv vždy zcela nezbytným nástrojem pro dosažení výše uvedených cílů. Zde si nicméně dovoluji podotknout, že zákon o podpoře výzkumu a vývoje (č. 130/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů) až do své nedávné novely č. 110/2009, účinné od 1. července 2009, neznal možnost prodloužení platnosti smlouvy, na základě které je grant poskytnut. Až do poloviny loňského roku tedy neexistoval právní rámec, který by nám umožňoval dobu řešení projektu prodloužit. Jestliže nyní zde taková možnost již je a z právního rozboru současného stavu vyplývá, že striktní nemožnost přerušit grant například z důvodu těhotenství/mateřství může vést ke konfliktu s principy, na kterých je založen právní řád České republiky, vnímám samozřejmě jako svou povinnost předejít pochybnostem o tom, že administrativní nástroje nadřazuje GAČR smyslu právní úpravy.

Proto GAČR přijme změny svých vnitřních předpisů, které umožní na individuální bázi posoudit žádosti o přerušení grantu z důvodu těhotenství/mateřství a vyhovět jim v případě, kdy bude zřejmé, že cíle projektu nebudou takovým přerušením vážně ohroženy. Změny budou účinné pro všechny v budoucnu vyhlášené soutěže. To nebrání tomu, aby řešitelky již udělených grantových projektů se mohly obrátit na GAČR, pokud jsou přesvědčeny, že přerušení jejich projektu z důvodu těhotenství/mateřství je nezbytné a jeho neudělení by bylo v rozporu s antidiskriminační legislativou. Těmito žádostmi se bude GAČR zabývat podle kritérií, která jsem nastínil výše.

Závěrem, přijměte, vážená paní magistro, mé ujištění o tom, že i nadále budu dbát toho, aby byly v maximální možné míře naplňovány cíle GAČR, aniž by přitom docházelo k nezákonné újmě kohokoliv z nás, tím méně žen – vědkyň.

S pozdravem

Na vědomí:

Ing. Jan Fischer, CSc., předseda vlády České republiky a předseda Rady pro výzkum, vývoj a inovace, Úřad vlády ČR

PhDr. Walter Bartoš, předseda Výboru pro vědu, vzdělávání, mládež a tělovýchovu, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

PhDr. Marie Čermáková, ředitelka Sociologického ústavu AVČR, v.v.i.

PhDr. Jaromír Jermář, předseda Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice, Senát České republiky

Ing. Karel Klusáček, CSc., MBA, předseda Technologické agentury České republiky

Michale Kocáb, ministr vlády České republiky pro lidská práva, Úřad vlády ČR

Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů, Úřad vlády ČR